Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπόνηρος ἐπίθ. ΓΞενοπ. Κατήφ. 334 ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παληκάρ. 51 ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωὴ ² 153

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. *ἀπόνηρος*.

Ἀπονήρευτος **1**, ὁ ἰδ.: *Ἦταν τόσο ἀθῶος κι ἀπόνηρος ποῦ καταντοῦσε ἀπίστευτο* ΓΞενόπ. ἔνθ' ἀν. *Ἡ μιλιά του ἀντηχοῦσε καθαρὴ κι ἀπόνηρη μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι* ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἀν. —Ποίημ.

Ὠρέχτηκες, ὦ ἀπόνηρη, τὸ μαγεμένο ρόδι
ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἀν.

ἀπονηστᾶζω Πόντ. (Κερασ.) *ἀπονεστᾶζω* Πόντ. (Κερασ.) *ἐμβονεστᾶζω* Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀπονήστια*.

1) Κρεοφαγῶ τὴν τελευταίαν ἡμέραν πρὸ τῆς νηστείας Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) Συνών. *ἀποκρεύω* **1**, *ἀποκρεώνω* **1**. **β)** Τρώγω τι ὡσεὶ διὰ τελευταίαν φορὰν ἢ σπάνιόν τι καὶ ἐπιθυμητὸν Πόντ. (Κοτύωρ.) Καὶ μετβ. δίδω εἴς τινα νὰ φάγῃ τι σπάνιον καὶ ἐπιθυμητὸν Πόντ. (Κοτύωρ.): *Ἂς εἶσαι καλά, ἐμβονεστίασες με.* **2)** Παύω νὰ νηστεύω ληξάσης τῆς νηστείας Πόντ. (Κερασ.) Συνών. *ἀπονηστεύω, ἀπονηστίζω*.

ἀπονηστᾶσμαν τό, Πόντ. (Κερασ.) *ἀπονηστᾶγμαν* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀπονηστᾶζω*.

Λῆξις τῆς νηστείας.

ἀπονηστεύω σύνηθ.

Τὸ μεσν. *ἀπονηστεύω*.

Ἀπονηστᾶζω **2**, ὁ ἰδ.: *Ὅσο ν' ἀπονηστέψωμε ἔχομε καιρὸ ἀκόμα.*

ἀπονήστια ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κάμπος Λακων. Μάν. κ.ἀ.) *ἐμβονέστιᾶ* Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. *ἐμβονεστία* Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀπονηστίζω*.

1) Ἡ προηγουμένη ἡμέρα τῆς περιόδου τῶν νηστειῶν, ἡ Ἀπόκρεως ἔνθ' ἀν.: *Μικρὴ ἀπονήστια* (ἡ πρὸ τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων Ἀπόκρεως) Λακων. *Μεγάλη ἀπονήστια* (ἡ πρὸ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς Ἀπόκρεως) αὐτόθ. || Φρ. *Θυμῶντας ὁ παππᾶς τὸ τρίμερο κακὴ ἀπονήστια κάνει* (ὅτι ὁ ἱερεὺς ἠναγκασμένος νὰ ὑποβληθῇ εἰς τριήμερον νηστείαν ἀπὸ τῆς καθαρᾶς Δευτέρας μέχρι τῆς Τετάρτης δὲν αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς πλουσίας τραπέζης τῶν Ἀπόκρεων) Λακων. **2)** Ἡ μετὰ τὰς Ἀπόκρεως περίοδος τῶν νηστειῶν, ἡ Τεσσαρακοστὴ Πελοπν. (Καλάβρυτ.): *Καλὴ ἀπονήστια, καλὴ Λαμπρή.*

ἀπονηστίζω Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. *ἀπονηστίζομαι*.

Ἀπονηστᾶζω **2**, ὁ ἰδ.

ἀπονήστικα ἐπίρρ. ἀμάρτ. *'πενέστικα* Καππ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **ἀπονήστικος*.

Χωρὶς νὰ φάγῃ τίς τι.

ἀπονηστικωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. *'πονηστικωμένος* Κύπρ.

Μετοχ. τοῦ ἀμαρτ. ρ. *ἀπονηστικώνομαι* ὡς καὶ *ξενηστικώνομαι-ξενηστικωμένος*.

Ὁ ὅλως νῆστις, πεινᾶλέος: *Ἔφερες τὸν 'πονηστικωμένον νὰ τὸν ταΐσῃς τσ' 'ἐν ἄφησεν φαεῖν νὰ φάῃ ἄλλος κἀνένας. Ποῦ τὸν ηὗρες τοῦτον τὸν 'πονηστικωμένον τσ' ἔφερές τον; 'εν-νὰ μᾶς φάῃ τσ' ἐμᾶς τσαὶ τ' ἄλονά μας.* Συνών. *λιμασμένος* (ἰδ. *λιμάζω*).

ἀπονιὰ ἡ, *ἀπονία* Πόντ. (Κερασ. κ.ἀ) *ἀπογία* Τσακων. *ἀπονίγια* Πόντ. (Κερασ.) *ἀπονιὰ* κοιν. *ἀπουνιὰ* βόρ. ἰδιώμ. *ἀπουν-νιὰ* Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄπονος*. Πβ. ἀρχ. οὐσ. *ἀπονία* = ἀποφυγὴ πόνων, ῥαθυμία, ὀκνηρία.

Τὸ νὰ εἶναί τις ἄπονος, ἀναλγησία, ἀσπλαγχνία: *Ἀπονιὰ ποῦ τὴν ἔχει! Ἡ ἀπονιά της δὲ λέγεται! Ἔχει μεγάλη ἀπονιὰ 'ς τὰ παιδιά της* κοιν. || Ἄσμ.

Κερά μ', ἀρελοκάμωτη, κορμάκι ζαχαρένιο,
γιάδα βαστᾶς τέθοια ἀπονιὰ 'ς ἐμένα τὸ βαημένο
Κρήτ. Συνών. *ἀλυγισιὰ* **2**, *ἀλυπησιά, ἀπονεσιά, ἀπονοψυχιά, ἀσυμπονιά*.

ἀπονιάρις ἐπίθ. Ἤπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀπονιὰ* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ιάρις*.

Ἀνάλγητος, ἄσπλαγχνος, σκληρός: Ἄσμ.

Κ' ἕνας κυνηγάρις | σκύλλος ἀπονιάρις
'τοίμαζε σαΐττα | νὰ τὴν σαϊττέψῃ.
Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀπόνετος* **1**.

ἀπονίβω πολλαχ. *ἀπονίβγου* Εὔβ. (Κονίστρ. κ.ἀ.) Μέσ. *ἀπονίφκουμαι* Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. ρ. *ἀπονίπτω*. Πβ. Πολυδ. 6,92 «νίψασθαι μὲν τὸ πρὸ τῆς τροφῆς, ἀπονίψασθαι δὲ τὸ μετὰ τὴν τροφήν».

1) Νίπτω ἐντελῶς, τελειώνω τὸ νίψιμον πολλαχ.: *Εἶδα κ' ἔπαθα ν' ἀπονίψω τὸ παιδί. Περίμενε ν' ἀπονιφτῶ κ' ἔρχομαι* πολλαχ. *Ἐγὼ νίβομαι κι ἀπονίβομαι, ἂν τὴ θέλῃ, ἂς τὴν πάρῃ* ΚΠαλαμ. Θάνατ. παλληκ. 40. || Φρ. *Νίφτ'κα κι ἀπουνίφτ'κα* (τίποτε δὲν ἔχω νὰ ἐλπίζω) Στερελλ. (Ἀκαρν.) *Φάγε κι ἀπονίψου* (ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔχει νὰ ἐλπίζῃ) Ἤπ.

2) Μέσ. νίπτομαι ὀλίγον, νίπτω τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων μου Πόντ. (Τραπ.)

ἀπόνιμμα τό, Ἤπ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Βυτίν.) —*Λεξ.* Αἰν. *ἀπόν'μμα* Λέσβ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. *ἀπόνιμμα*.

1) Τὸ ἐκ τῆς ἀπονίψεως τοῦ σώματος ἀκάθαρτον ὕδωρ Ἤπ. Κεφαλλ. —*Λεξ.* Αἰν.: *Εἶναι τ' ἀπονίμματα τῆς τσούπρας μου* Ἤπ. Συνών. *ἀπονιψίδι* **1**, *ἀπονιψούδι*.

2) Τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἱερουργήσας ἱερεὺς ἔπλυνε τὰς χεῖρας μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας Κεφαλλ. Πελοπν. (Βυτίν.) Συνών. *ἀπόνιψι, ἀπονιψίδι* **2**, *ἀπονίψιμον, ἀπόπλυμα*. **3)** Τὸ ὕδωρ δι' οὗ πλύνεται τὸ ἅγιον ποτήριον μετὰ τὴν λῆξιν τῆς λειτουργίας Λέσβ. Συνών. *ἀπομύρωμα*.

Πβ. *ἀποκαντήλισμα*.

ἀπόνιψι ἡ, ἀμάρτ. *ἀπόν'ψ'* Λέσβ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *ἀπόνιψις*.

Ἀπόνιμμα **2**.

ἀπονιψιὰ ἡ, ἀμάρτ. *ἀπουν'ψιὰ* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀπόνιψι* καὶ τῆς καταλ. *-ιά*.

Τὸ τέλος τῆς νίψεως, τῆς πλύσεως.

ἀπονιψίδι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ. Μάν. Μεσσ.) Τσακων. *ἀπουν'ψίδ'* Θρᾴκ. (Αἶν. Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀπόνιψι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ίδι*.

1) *Ἀπόνιμμα* **1**, ὁ ἰδ., Ζάκ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ. Μάν. Μεσσ.) Τσακων.: *Νίβω τὰ χέρια μου καὶ τὰ ταΐζω τ' ἀπονιψίδια τῶν χεριῶνε μου* Μεσσ. || Παροιμ. *Τ' ἀνιψίδια εἶναι ἀπονιψίδια* (ὅτι οἱ ἀνεψιοὶ δὲν ὑπολογίζονται ὡς συγγενεῖς) Ζάκ. *Τὰ προγόνια εἶν' περόνια, τ' ἀνιψίδια ἀπονιψίδια* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Λάστ. **2)** *Ἀπόνιμμα* **2**, ὁ ἰδ., Θρᾴκ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ